

Име

Държавно лесничество "Свищов", административна принадлежност РУГ Велико Търново. Лесоустройствен проект 1996 година, ревизионен период 1984-1994.

Местонахождение

ДЛ "Свищов" носи името на град Свищов, където се намира седалището му. На север то граничи с държавната граница между България и Румъния – река Дунав, на изток с ДЛ "Бяла", на юг с ДЛ "Велико Търново", а на запад с ДЛ "Никопол" и ДЛ "Плевен". Територията на ДЛ "Свищов" се намира в Ловешка област, община град Свищов и обхваща всички землища в общината, а именно гр. Свищов и селата Александрово, Алеково, Българско Сливово, Вардим, Горна Студена, Деляновци, Драгомирово, Козлово, Морава, Овча могила, Ореш, Совата, Хаджи Димитрово, Царевец и Червена.

Географско положение

Територията на ДЛ "Свищов" е разположена в средната част на Дунавската хълмиста равнина, северно от Плевенските и Павликенските височини, в средната и северната част на Лудогорието.

Горите и горските площи са пръснати и образуват отделни комплекси, разделени от работни земи. Лесничейството има неправилна форма с дължина от север на юг около 30 км и ширина от изток на запад около 30 км.

Релеф

Релефът на ДЛ "Свищов" е равнинно-хълмист, с плоскоридов характер. Територията му попада в Дунавската платформена равнина и представлява обширна вълнообразно-платовидна равнина, леко наклонена на север, лишена от доминиращи и ярко очертани по-извисени части. Релефните части в района на лесничейството могат да се групират в два типа: платовидна част, която обхваща силно нарязаното Свищовско придунавско плато и низинна част, характерна за района западно от гр. Свищов и източно от с. Вардим край река Дунав.

Към низинната част се отнасят и островите Хайдук, Голям и Малък Вардим, които попадат в лесничейството. Те са с 1 до 5 м над нивото на средните води на реката и при високи води се заливат.

Средната надморска височина е около 150 м. Най-високата точка се намира в местността "Бунар Болар" – 239 м н.в., а най-ниската точка е на Дунавския бряг на границата с ДЛ "Бяла" – 18 м н.в. Превишението между най-високата и най-ниската точка в горския фонд е около 220 м.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	1116,8	30,9
полегато (5-10)	732,4	20,3
наклонено (11-20)	1226,5	33,9
стръмно (21-30)	458,0	12,6
мн.стръмно (над 31)	82,2	2,3
Общо:	3615,9	100,0

Хидроложки условия

Хидроложките условия в района на ДЛ "Свищов" са свързани най-вече с река Дунав. През територията на лесничейството преминават множество долове и суходолия, а в най-югозападната му част и река Осъм, но тези водни течения имат ограничено влияние върху горските площи.

Главно водно течение на територията на ДЛ "Свищов" е река Дунав. Средният месечен отток в района на гр. Свищов е 6430 куб.м/сек. Минималният месеч отток е през септември-октомври, а максималния – през месец май и е свързан с пролетното прииждане на реката (черешови води). Високите пролетни води заливат островите и речните тераси до дигите, построени западно от гр. Свищов и източно от с. Вардим за защита на крайбрежните земи. Създадени са модерни напоителни и отводнително-напоителни системи от помпени станции и канали, които коренно са променили хидроложките условия на района.

Малка част от територията на ДЛ "Свищов" попада във водосбора на река Осъм. Реката води началото си от връх Левски в Средна Стара планина, като река Черни Осъм. В района на лесничейството преминава край с. Деляновци и се движи в северозападна посока, като служи за естествена граница с ДЛ "Плевен". Водите ѝ са в средното си течение, текат сравнително бавно и образуват широка и плитка долина, запълнена с алувиални наноси. Влива се в река Дунав извън лесничейството. По-значителни долове и суходолия са Сливовска бара, Червена и Голямата бара. Те събират снежните и дъждовни води от платовидната равнина, но те не се задържат продължително и през по-голямата част от годината са безводни.

Геоложки строеж

Геоложкият строеж и петрографският състав на района е сравнително еднообразен. Цялата територия на ДЛ "Свищов" попада в Дунавската плосконаслоена плоча. Моретата от Долна и Горна Креда на Мезозоя и от Терциера на Неозоя са наслоили дебели наслаги. Тези мощни седименти не са претърпели значителни нагвания и са запазили общо взето хоризонталното си положение. В резултат на последващи силни ерозионни процеси са се образували оврази и стръмни брегови земи. В геоморфологично отношение най-отдолу лежат конгломерати и едрозърнести пясъчници. Над тях се намират варовити мергели, които преминават във варовити пясъчници и варовици от Баремския слой. Над Барема са се наслоили аптските варовици от по-горните етажи на Долна Креда, от които са изградени стръмните склонове на речните корита. Най-горният пласт е от шуплест, но устойчив варовик. Лъосът и лъосовидните образувания припокриват варовиците. Лъосовата покривка е неравномерна, като на места пластът е със значителна мощност 60-80 м. Характерни за района са единичните находища на неогенски базалти. Това са еруптивни образувания, т.нар. "черни могили", които са извън горския фонд. Крайбрежните земи и островите представляват част от заливната тераса на река Дунав. Изградени са в по-нови геоложки епохи от наслагане на алувиални материали и впоследствие заблатени.

Климатични условия

Според класификационната схема на Събев и Станев, територията на ДЛ "Свищов" се намира в Европейско-континенталната климатична област – Умерено-континенталната климатична подобласт и обхваща един климатичен район, а именно Северния климатичен район на Дунавската хълмиста равнина. Този район обхваща най-ниската част на Дунавската равнина, като южната му граница е на около 30-40 км от река Дунав. Теренът му се състои от доста широки речни долини и ниски хълмисти и плоски възвишения между тях. Откритостта на Дунавската хълмиста равнина на север създава благоприятни условия за безпрепятствено нахлуване на студени континентални въздушни маси, поради което зимата тук е най-студена в сравнение с другите ниски части в страната, пролетта настъпва рано и е сравнително хладна, лятото е горещо, а есента е по-топла от пролетта. Средната температура за януари е между $-1,5^{\circ}\text{C}$ и $-2,5^{\circ}\text{C}$. Сумата на валежите е най-малка, а снежната покривка е неустойчива. Благодарение на малката надморска височина пролетта настъпва рано. Валежите са малко по-големи, отколкото през зимата. Най-топлият летен месец е юли, когато средната температура е около $22-24^{\circ}\text{C}$. Валежите през този сезон са най-големи, но поради високите температури на въздуха твърде често повърхностните слоеве на почвата (2-10 см) остават с много малко влага. Районът е един от най-слънчевите в страната. Поради валежната сянка, предизвикана от Стара планина, в района на гр. Свищов падат най-малко валежи, отколкото в останалите части на Дунавската равнина. Вегетационният период е около 6-7 месеца. Резкият контраст между зимните и летните температурни условия и режима на валежите характеризира климата в този район като подчертано континентален. Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в *Таблица № 2* и *Таблица № 3*.

Таблица № 2
за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Северен климатичен район на Дунавска хълмиста равнина (17-250 м н.в.)	10,5 / 12,2	-21,6 / -35,5	38,5 / 43,5

Таблица № 3
за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Северен климатичен район на Дунавска хълмиста равнина (17-250 м н.в.)	505-650	VI	II

Почви

ДЛ “Свищов” не се отличава с широко почвено разнообразие, поради незначителната денивелация и еднообразните видове скали, върху които са се формирали почвите. Срещат се два основни почвени типа – черноземи и наносни почви.

Таблица № 4
за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
алувиална	624,7	17,3
ливадно-блатна	271,3	7,5
излужен чернозем	1978,1	54,7
карбонатен чернозем	741,8	20,5
Всичко:	3651,9	100,0

На територията на ДЛ “Свищов” не се наблюдават масово активни ерозионни процеси. Такива са се развили върху площ от 185,6 ха, което представлява 4,9% от площта на лесничейството, главно по бреговете земи край река Дунав и по стръмните склонове (оврази).

Растителност

Според класификационната схема на типовете горски месторастения, територията на ДЛ “Свищов” попада в Мизийската горскорастителна област – подобласт Северна България. Във вертикално отношение горските масиви са разположени в един пояс и два подпояса, а именно:

М-I – Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

М-I-1 – Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 м н.в.)

Основният дървесен вид, който дава облика на естествената растителност в този подпояс, е бялата върба. Среща се по бреговете и островите в най-ниските заливни части на река Дунав. Над 60% от насажденията са чисти, но на места в състава им влизат издънкови тополи (черна и бяла топола), бряст или ясен и по-рядко клонови тополи – *Regenogata*, *Vernigubens* или I-214. Единично в този подпояс се срещат естествени насаждения от бяла (5,9 ха) или черна топола (11,6 ха), които са престарели и в лошо санитарно състояние. Характерни за този район са естествените семенни насаждения от вардимски дъб. На остров Голям Вардим се намират семенните бази от този дървесен вид. Под склопа на насажденията са се настанили аморфа и къпини, като на места захрастеността достига до 90-100%.

Покрай бреговете на река Дунав и по островите са създадени 462,3 ха (13,5% от залесената площ) тополови култури. Под склопа главно на крайдунавските тополови култури са се настанили аморфа и къпини. Тук са създадени и някои опитни култури от вардимски дъб, бяла върба, елша и акация, на места вместена в междуредията на тополовите култури.

М-I-2 – Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)

Естествена растителност в този подпояс почти липсва, тъй като в района са преобладавали работни земи. Среща се сребролистната липа предимно в чисти насаждения и по-рядко смесена с бряст, ясен, акация и дъбове. Повсеместно е разпространен бряста, който рядко образува самостоятелни насаждения, но с по 1-2 десети или единично участва почти навсякъде. Насажденията са млади, защото застаряващите брястове масово страдат от трахеомикоза (Холандска болест) и изсъхват преждевременно. Дъбовите насаждения са главно смесени от космат дъб, цер, летен дъб с мъждрян, липи, ясени и единично дива круша, черница, орех, мекиш и др. Под склопа на голяма част от естествените насаждения се е образувал гъст подлес от глог, бъз, дрян, смрадлика, леска и др.

Най-голям дял от залесената площ в подпояса се пада на акацията. Общо като дървесен вид тя заема 57,9%, като културите са 18,3%, а издънковите насаждения са 81,7%. Често в по-изредените акациеве насаждения с 1-2 десети се е настанил бряст или се е формирал подлес от глог, драка, бъз, смрадлика и др. Наред с акациевите култури са залесявани и култури от гледичия, айлант и софора.

В този подпояс се намират и културите от сребролистна липа, червен дъб, американски и планински ясен, явор и др. Площта на ореховите култури е 98,9 ха или 2,9% от залесената площ. Създадени са и 97,1 ха иглолистни култури от черен бор и единично на места бял бор и смърч.

Таблица № 5
Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	0,3	-	-	-
Смърч	0,6	-	0,6	-
Черен бор	89,7	2,6	44,7	1,3
Атласки кедър	-	-	3,5	0,1
Червен дъб	2,0	0,1	13,6	0,4
Летен дъб	15,5	0,5	26,0	0,8
Благун	2,0	0,1	1,7	-
Цер	20,6	0,6	31,7	0,9
Бряст	130,9	3,8	62,0	1,8
Трепетлика	0,5	-	0,5	-
Явор	1,0	-	1,0	-
Бреза	0,3	-	-	-
Мъждрян	28,6	0,8	6,9	0,2
Орех	111,5	3,3	111,4	3,3
Акация	1985,2	57,8	2020,3	59,0
Космат дъб	23,3	0,7	7,8	0,2
Келяв габър	1,1	-	-	-
Айлант	5,5	0,2	52,1	1,5
Бяла върба	173,6	5,1	25,9	0,8
Миризлива върба	0,7	-	0,6	-
Гледичия	7,7	0,2	7,8	0,2
Джанка	1,3	-	0,2	-
Вардимски дъб	43,2	1,3	78,7	2,8
Елша	2,5	0,1	-	-
Клен	0,7	-	1,1	-
Круша	5,2	0,2	2,6	0,1
Дребнолистна липа	0,9	-	1,5	-
Сребролистна липа	94,0	2,7	130,0	3,8
Махалебка	0,6	-	0,6	-
Черен орех	2,7	0,1	2,7	0,1
Софора	1,7	-	1,2	-
Черница	9,3	0,3	3,5	0,1
Чинар	0,1	-	-	-
Шестил	0,1	-	0,1	-
Явор негундо	1,3	-	1,5	-
Американски ясен	38,9	1,1	30,6	0,9
Планински ясен	15,8	0,5	22,2	0,7
Полски ясен	0,5	-	1,8	0,1
тп Vachelieri	21,9	0,6	15,6	0,5
тп I-214	175,0	5,1	154,2	4,5
тп I-37/61	-	-	31,1	0,9
тп I-39/61	-	-	1,0	-

тп I-45/51	2,9	0,1	38,7	1,1
тп Regenerata	38,6	1,1	0,5	-
тп Agathe	-	-	28,5	0,8
тп Bianco Lomelina	70,4	2,1	124,5	3,7
тп CB-7	74,7	2,2	50,5	1,5
тп Mellene Carlo	22,1	0,7	91,7	2,7
тп R-16 Robusta	-	-	17,4	0,5
тп Vernirubens	168,4	4,9	31,5	0,9
тп Weltheimei	0,5	-	-	-
Бяла топола	16,8	0,5	19,1	0,6
Сива топола	0,1	-	-	-
Черна топола	19,5	0,6	13,3	0,4
Врб S.Bg-2/64	-	-	101,5	2,9
Врб S.R-204	-	-	1,1	-
Киселица	0,2	-	0,2	-
тп Guardi	-	-	0,8	-
тп Luiza Avanzo	-	-	10,9	0,4
ВСИЧКО	3430,5	100,0	3428,5	100,0

Характеристика на горския фонд

Общата площ на ДЛ "Свищов" е 3770,7 ха. Предоставени за ползване от ТКЗС са гори с обща площ 183,2 ха. На селскостопански земи извън горския фонд са създадени 633,0 ха гори, за които е съставен отделен ЛУП. За изключените и новоусвоени гори с обща площ 66,0 ха също е съставен отделен ЛУП.

Със заповеди на горското ведомство са предоставени на други ведомства, без площта да се изключва от ДГФ, площи в размер на 17,3 ха.

Таблица № 6
Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	3430,5	91,0
Незалесена дървопроизводителна площ	185,4	4,9
Недървопроизводителна площ	154,8	4,1
Горски пасища	-	-
ОБЩО:	3770,7	100,0

Таблица № 7
Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	112,9 / 106,1	3,0 / 3,0
Широколистни високоствъблени	1251,2 / 1075,0	33,2 / 31,3
За реконструкция	167,2 / 149,6	4,4 / 4,5
Издънкови за прерастване	-	-
Издънкови за превръщане	54,1 / 54,1	1,4 / 1,6
Нискоствъблени	2185,3 / 2045,7	58,0 / 59,6
ВСИЧКО:	3770,7 / 3430,5	100,0

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8
Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	99,3	96,5	2468,9	2318,8	2568,2	2415,3
Защитни	13,6	9,6	851,6	704,0	865,2	713,6
Рекреационни	-	-	147,4	138,6	147,4	138,6
Защитени	-	-	129,7	102,8	129,7	102,8
Други	-	-	60,2	60,2	60,2	60,2
Общо ЗРЗТ	13,6	9,6	1188,9	1005,6	1202,5	1015,2
Общо ДСФ+ЗРЗТ	112,9	106,1	3657,8	3324,4	3770,7	3430,5

Горски пасища	-	-	-	-	-	-
ОБЩО	112,9	106,1	3657,8	3324,4	3770,7	3430,5

В лесоустройственият проект от 1983 година е предвидено общо ползване в размер на 379720 куб.м (средно годишно 34520 куб.м), от което 32040 куб.м годишно от главни сечи и 2480 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 275260 куб.м (средно годишно 25024 куб.м) или 72,5% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 271575 куб.м (ср. год. 24690 куб.м) или 77,1%, а от отгледни и санитарни сечи 3385 куб.м (ср. год. 308 куб.м) или 12,4% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда общ добив от 206665 куб.м с клони или средно годишно 20670 куб.м – 16890 куб.м добив от главни сечи и 500 куб.м от отгледни и санитарни сечи.

Санитарно състояние на гората

Санитарното състояние на горите в ДЛ "Свищов" не е много добро. Повреди са установени на 54,2% от залесената площ на лесничейството. Най-засегнати са акациевите култури и насаждения, като 65,2% от тях страдат от суховършия, което се дължи на хлороза. Брястовете и някои дъбове страдат от трахеомикоза, като повредените насаждения само от бряст са 57,7%. Ореховите култури страдат от късните пролетни мразове и 58,3% от тях са измръзнали в лека форма. Ясените насаждения и култури са засегнати повсеместно от насекомни вредители, които на места изцяло са скелетирали листата им, а американския ясен е загинал на повече от 55% от площите, на които е залесен. Иглолистните култури са в особено тежко здравословно състояние – над 80% от повредените черборовите култури са загинали. Най-устойчиви на болести и повреди се оказват липите.

По островите и брега на река Дунав най-засегнати от повреди са естествените насаждения от бяла върба (72,5%). Най-често срещната повреда е гниенето в резултат на преовлажненост. Някои от клоновете тополи страдат от суховършия.

В лесничейството 32,5% от летния дъб е нападнат от жълтдова шикалкотворка, която унищожава жълдите му. Един от най-често срещаните листогризеци насекомни вредители е испанската муха. Тя е разпространена повсеместно в ясените насаждения и култури. Често срещани вредители по дъбовете и ореха са голямата зимна педомерка и гъботворката. Тополите в лесничейството са нападани от тополов листояд и малка тополова стъклянка. На отделни места са забелязани нападения по цера от зелена дъбова листоврътка.

През ревизионния период не са допуснати големи горски пожари. От друга страна броят на нарушенията се е увеличил двойно през последните години. Значително е увеличението на случаите на незаконна сеч и незаконна паша.

Странични ползвания

Таблица № 9
За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1984-1994) средногодишно	Реализирано средногодишно	Предвидено по ЛУП (1996-2005) средногодишно
Паша - площ	хектари	1196	500	896,2
Едър добитък	брой	736	-	537
Дребен добитък	брой	4392	1939	4320
Сено	тона			2
Добив на орехи	тона	2	-	1
Билки	тона	-	?	
Гъби	тона	-	?	
Липов цвят	тона	-	?	
Охлюви	тона	-	?	

Лов и риболов

Таблица № 10

Фауна – видов състав:

Клас	Разред	Видове
Бозайници	Чифтокопитни	сърна, муфлон, дива свиня
	Зайцеподобни	заек
	Гризачи	катерица, обикновено горска мишка, полска мишка, сив плъх, воден плъх
	Насекомоядни	таралеж, къртица
	Прилепи	остроух нощник, дългопръст нощник
	Хищници	чакал, лисица, дива котка, язовец, белка, видра
Птици	Кокошеви	фазан, яребица, пъдпъдък
	Гълъбови	гривяк, гургулица, гугутка
	Пеликанови	къдроглав пеликан, голям и малък корморан
	Щъркелови	лопатар
	Гъскови	зеленоглавка, зимно и лятно бърне; мигранти – голяма и малка белочела гъска, червеногуша гъска, сива гъска, ням лебед, червен ангъч, сива патица, потапница
	Дъждосвирцови	малка рибарка
	Дневни грабливи	обикновен мишелов, голям и малък ястреб, белошипа и черношипа ветрушка, орел рибар, малък креслив орел
	Нощни грабливи	горска улулица, забулена сова, кукумявка
Влечуги	Костенурки	шипобедрена и шипоопашата костенурка
	Люспести	зелен гуцер, жълтокоремник, слепок, пепелянка, обикновена водна змия, пъстър смок, смок мишкар, стрелец, вдлъбнаточел смок, безкрак гуцер
Риби	Есетрови	моруна, есетра, чига, виза, пъструга
	Селдови	дунавска скумрия (карагъоз), малка дунавска скумрия (харип, блеч), дунавска пъстърва
	Щукови	обикновена щука
	Шаранови	див шаран, шаран, каракуда, толстолоб, платика, червеноперка, бабушка, распер, уклея, бяла мряна, морунаш, сом, гулеш, щипок
	Трескови	михалца
	Костурови	бяла риба, бибан, обикновен костур, попчета, слънчева риба

Защитени територии

На територията на ДЛ "Свищов" са обособени следните защитени природни обекти:

Защитена местност "Стария дъб", обявена със заповед № 939/22.07.1988 на КОПС, с обща площ 98,7 ха. За запазване и подобряване условията за развитие на вардимския дъб и за гнезденето на колониалните птици – чапли, корморани, лопатари и др.

Защитена местност "Мешова гора", обявена със заповед № 328/08.05.1992 на МОС, с обща площ 5,8 ха. За съхраняване на уникална флора и растителност, представена главно от редки тревисти и храстови видове.